

Загальна екологія та неоекологія

Силабус дисципліни

Назва дисципліни, обсяг у кредитах ЄКТС	Загальна екологія та неоекологія, 330/11
Загальна інформація про викладача	Зеленько Юлія Володимирівна Професор, д.т.н., професор; 3731576 j.v.zelenko@gmail.com
Семестр, у якому можливе(планується) вивчення дисципліни	1-2 семестри
Факультет/ННЦ, студентам яких пропонується	Промислове та цивільне будівництво
Перелік компетентностей та результатів навчання, що забезпечує дисципліна	<p>Програмні компетентності</p> <p>К 01. Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності.</p> <p>Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення через пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел.</p> <p>Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та природокористування.</p> <p>Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.</p> <p>Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень та формування ефективної комунікаційної стратегії.</p> <p>Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти комплексні заходи, направлені на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.</p> <p>Програмні результати навчання</p> <p>ПРН. Використовувати відповідну термінологію для обговорення фактів, концепцій та їх інтерпретації.</p> <p>Знаходити рішення проблем у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.</p> <p>Формулювати основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.</p> <p>Аналізувати основні концепції, теоретичні і практичні проблеми в галузі природничих наук, необхідні для прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля і оптимального природокористування.</p> <p>Проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел та бібліографії для прийняття обґрунтованих рішень.</p> <p>Пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.</p> <p>Обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.</p> <p>Аргументувати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.</p>

Опис дисципліни	
Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни	«Хімія з основами біогеохімії», «Біологія», «Вступ до фаху»
Основні теми дисципліни	<p>Лекції (48 години):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та завдання екології 2. Класифікація екології як науки 3. Екологія та короткий огляд її розвитку 4. Історичний календар становлення екології як науки 5. Рівні організації живої матерії 6. Основні концепції сучасної екології 7. Сучасні теорії еволюції. Основи генетики 8. Синтетична теорія еволюції 9. Методи дослідження в екології 10. Методи оцінки чисельності популяції 11. Біотичні індекси. Методи визначення біотичного індексу Трента. 12. Клітинний рівень організації живої матерії. Функції органел. 13. Основні закони екології та неоекології 14. Основні положення аутоекології. 15. Основні положення демоекології. 16. Основні положення синеекології. 17. Біосферологія. Загальні уявлення про біосферу <p>Практичні заняття (32 години)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення основних фаз ґрунтів 2. Вивчення сорбційних властивостей ґрунтів 3. Вивчення хімічних компонентів ґрунтів 4. Визначення валового вмісту мікроелементів у пробі ґрунту 5. Вивчення методів консервації та зберігання проб осадів і мулу 6. Визначення вологості листів та їх тургорного стану як індикаційних ознак в умовах міських екосистем 8. Вивчення будови та функціонування ланцюгів живлення 8. Вивчення будови та функціонування ланцюгів живлення 9. Вивчення демографічних показників 10. Визначення кількості антропогенних забруднень, що потрапляють у навколишнє середовище в результаті роботи автотранспорту 11. Вивчення методики підрахунку терміну вичерпання невідновних ресурсів 12. Поняття про важкі метали, їх класифікація та джерела надходження 13. Стандартизація та нормування у галузі охорони земель 13. Вивчення впливу залізничного транспорту на вміст важких металів у ґрунтах <p>Лабораторні заняття (32 години):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з хімічним посудом, приладдям та мікроскопом 2. Вивчення основних характеристик ґрунтів 3. Вивчення правил відбору проб ґрунтів 4. Визначення механічного складу та вмісту органічної речовини (гумусу) у зразку ґрунту 5. Визначення вмісту повітря, води та рН у зразку ґрунту 6. Приготування ґрунтових витяжок для визначення рухливих

	<p>форм мікроелементів</p> <p>7. Визначення вологості й температури навколишнього повітряного середовища</p> <p>8. Визначення рН розчинів за допомогою індикаторів. Вивчення впливу показника рН на живі організми</p> <p>9. Аналіз чисельності біоти</p> <p>10. Методика відбору проб води для лабораторного аналізу</p> <p>11. Аналіз якості води по вмісту розчиненого кисню (визначення зони сапробності)</p> <p>12. Визначення кислотності та лужності води</p> <p>13. Визначення твердості води</p> <p>14. Визначення БПК₅</p> <p>Самостійна робота (218 годин)</p> <p>Огляд діючих екологічних напрямків.</p> <p>Екологічні школи</p> <p>Огляд законів екології та неоекології (у повному обсязі).</p> <p>Вчення Вернадського о біосфері</p> <p>Огляд нових теорій еволюції.</p> <p>Кліматичні фактори, екологічна класифікація: мікро- та макроклімат. Динаміка популяцій.</p> <p>Екологічні основи інтродукції рослин та тварин</p> <p>Оцінка продуктивності екосистем.</p> <p>Біогеохімічні цикли в біосфері, кругообіги біогенних елементів.</p> <p>Глобальні екологічні проблеми.</p> <p>Принципи екологічної діагностики.</p>
<p>Мова викладання</p>	<p>Українська</p>
<p>Список основної та додаткової літератури</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Олійник Я.Б. Основи екології: підручник / Я.Б. Олійник, П.Г. Шищенко, О.П. Гавриленко. – К. : Знання, 2012. – 558 с. 2. Мягченко О. П. Основи екології. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с. 3. Биология: В 3-х томах / под ред. Р. Сопера. – М.: Мир, 2008. – Т.1 – 450 с., Т.2 – 430 с., Т.3 – 446 с. 4. Реймерс Н.Ф. Экология: теории, законы, правила, принципы и гипотезы. – М.: Россия молодая, 1994. - 367 с. 5. Реймерс Н.Ф. Природопользование. Словарь-справочник. - М.: Мысль, 1990. – 639 с. 6. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології. - К.: Либідь, 1995. -368 с. 7. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основи екології: Підручник. – К.: Либідь, 2004. – 408 с. 8. Кучерявий В.П. Екологія: Підручник. – Львів: Світ, 2000. – 500 с. 9. Кучерявий В. П. Загальна екологія: підручник. – Львів: Світ, 2010. – 520 с. 10. Екологічна енциклопедія: У 3 т. / Редколегія: А.В. Тостоухов (головний редактор) та ін. – К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2006 – Т.1, 2007 – Т.2, 2008 – Т.3. 11. Некос В.Е. Основы общей экологии и неоекологии. Часть 1 – 1999; Часть 2001. – Харьков: ХГУ. 12. Розенберг Г.С. О периодизации в экологии. – Экология, 1992, № 4. – С. 3 – 19. 13. Бродвій В.М., Гаца О.О. Закони екології. Навч. пос. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2003. – 178 с. 14. Одум Ю. Экология (в 2-х томах). - М.: Мир, 1986. 15. Дедю И.И. Экологический энциклопедический словарь. – Кишинев, 1990. – 408 с. 16. Моніторинг довкілля: Підручник/ Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мокін В.Б. та ін. За ред. В.М. Боголюбова, А. Сафранова. – Херсон: Грінв Д.С., 2011. – 530 с. 17. Мусієнко М.М., Войцехівська О.В. Загальна екологія: навчальний посібник. – К. : Сталь, 2010. – 379 с.

Додаткова:

1. Кучерявий В.П. Урбоекологія. – Львів: Світ, 1999. – 320 с.
2. Рамад Ф. Основы прикладной экологии. Воздействие человека на биосферу. – Л.: Гидрометеиздат, 1981. – 543 с.
3. Перельман А.И. Геохимия биосферы. - М.: Наука, 1973. – 168 с.
4. Гирусов Э.В., Бобылев С.Н., Новоселов А.Л. Чепурных Н.В. Экология и экономика природопользования/ Под ред. Э.В.Гирусова. – М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1998. – 455 с.
5. Голубець М.А. Від біосфери до соціосфери. – Львів: Видавництво «Поллі», 1997. – 256 с.
6. Буркинский Б.В., Степанов В.Н., Харичков С.К. Природопользование: основы экономико-экологической теории. – Одесса: ИПРЭЭИ НАН Украины, 1999. – 350 с.
7. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: Підручник. – Суми, ВТД «Університетська книга», 2002. – 346 с.
8. Крисаченко В.С., Хилько М.І. Екологія. Культура. Політика: Концептуальні засади сучасного розвитку. – К. : Знання України, 2002. – 597 с.